

Torsholken

Allt hänger ihop och bildar en helhet

*”Fast man är liten är man minst
lika viktig som en stor” – Nalle puh*

Detta dokument ska ses som en grund som vi utgår ifrån i vårt arbete på Torsholken.

Vi vill ha en förskola som är jämlik, roligt och välkomnande.

Innehållsförteckning

Vår vision	4
Hälsoprofil	6
Maten	7
Fysisk aktivitet	9
Grön Flagg	10
Giftfri förskola	11
Vår teoretiska utgångspunkt kopplat till läroplanen	13
Hur vi arbetar utifrån vår tolkning av läroplanen	14
Mål med vårt arbetssätt	15
Hur når vi målen?	15
Vår pedagogiska miljö och dess möjligheter	16
Mål med vår pedagogiska miljö	16
Hur når vi målen?	16
Förskola och hem	18
Mål med samverkan mellan förskola och hem	18
Hur når vi målen?	19
Ansvarsfördelning i personalen	20
Förskollärarens roll	20
Arbetslagets roll	20
Kokerska	21
Förskolechefens roll	21
Referenslista	23

Naturen är en stor del av vår verksamhet och tillsammans upptäcker, utforskar och upplever vi!

Vår vision

Utveckling - Möten – Trygghet – Glädje - Hälsa – Familjärt

EN HÅLLBAR FRAMTID

Vår vision bygger på samhörighet där varje barn och vuxen som kommer till oss ska känna glädje och trygghet. Det är vårt främsta mål att se till att hitta varje unik väg för att varje barn ska få de bästa förutsättningar för ett livslångt lärande och välmående liv.

Vi är en hälsofrämjande förskola som vistas mycket utomhus och förespråkar ett aktivt liv som stärker hälsan i samband med god och näringsrik mat.

Köket är vår kärna och vi har medvetet valt att ha ett eget kök på förskolan med en anställd kokerska som lagar mat från grunden. Bra mat i samband med fysisk aktivitet, en stimulerande utomhus och inomhusmiljö, främjar bra vanor för ett fortsatt hållbart liv.

Utifrån vårt synsätt att allt hänger ihop och är en del av något valde vi år 2012 att bli Grön Flaggcertifierade. Ett arbete som bygger på en hållbar värld och livsstil samt förespråkar ett aktivt arbete med barnen, personal och föräldrar kring hållbar utveckling.

Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska barnens utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar främjas.

(Läroplan för förskola, Lpfö 98, reviderad 2016, s.5)

Vår verksamhetsvision tar sin avstamp i att alla är lika är olika och alla olika är lika. Vi vill ha en öppenhet där var och en som verkar på förskolan ska känna att de är trygga, mår bra och har roligt, samtidigt som det är viktigt att vi har ett demokratiskt perspektiv där både barn och vuxna känner sig delaktiga och kan påverka. Alla som är hos oss ska få utvecklas utifrån sina förutsättningar och behov utan att bli påverkade utifrån fastställda normer och könsmonster. Det är med respekt och medmänsklighet som vi tillsammans värnar om varandra och vår miljö, inomhus och utomhus. Möten är ett viktigt ord för oss och är en grund för vårt förhållningssätt till barnen. Hur vi bemöter varandra, både mellan de anställda och barnen är något vi ständigt diskuterar. Vi menar på att en öppenhet där pedagogen är en medforskare tillsammans med barnet/barnen skapas de mest fantastiska mötena mellan olika människor och material. Det är genom medvetna pedagoger som ständigt dokumenterar, diskuterar, reflekterar och analyserar olika tillvägagångssätt, olika situationer, olika möten, olika material, olika frågeställningar som skapar miljöer och tillfällen där barnen tillsammans och enskilt kan skapa ett lustfyllt lärande. Barnen är med i reflektionsarbetet och kan på så vis vara delaktiga att påverka sin vardag på Torsholken.

Förskolan ska främja lärande, vilket förutsätter en aktiv diskussion i arbetslaget om innebörden i begreppen kunskap och lärande. (Läroplan för förskola, Lpfö 98, reviderad 2016, s.6)

Ett nära samarbete med hemmet är en förutsättning för att skapa bra relation mellan vårdnadshavare, barn och förskola. Detta för att ett barn ska kunna trivas och må så bra hos oss som det är möjligt. Vi vill att vårdnadshavare som väljer att ha sina barn hos oss också ska få möjlighet att känna att de kan vara en del av verksamheten och gärna komma med tankar och idéer utifrån det arbete som sker på förskolan. På så sätt bildar vi en helhet mellan förskola, barn och hemmet. En helhet som vi tror är viktig för barnens lärande och för att vara en utvecklande förskola.

Förskolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och växande. Förskolans uppgift innebär att i samarbete med föräldrarna verka för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. (Läroplan för förskola, Lpfö 98, reviderad 2016, s.5)

Vi vill värna om folkhälsan och menar på att vi som förskola har möjlighet att lägga en stor grund för livslånga, hälsosamma vanor för ett hållbart liv. Genom bland annat vårt Grön Flagg-arbete värnar vi om vår värld och tänker noga igenom våra val av inköp, vilken mat som lagas och diskuterar kontinuerligt med barnen kring olika miljöfrågor, utifrån barnens nivå och intresse.

Maten

Förskolan har en otroligt viktig roll vad det gäller att lägga grunden för en hälsosam livsstil som inkluderar bra matvanor.

Måltiderna i förskolan ger alla barn, oavsett bakgrund, möjlighet till bra matvanor och är en viktig del i arbetet för jämlik hälsa. Bra mat som hamnar i magen ger barnen energi att utvecklas, leka och lära. Måltiderna på förskolan har också goda möjligheter att främja bra matvanor och en sund inställning till mat. Dessutom finns det åtskilliga sätt att använda mat och måltiderna i det pedagogiska arbetet. (Livsmedelsverket, Bra måltider i förskolan, s.3)

Vår kärna i vårt hälsoarbete är att vi har valt att ha ett eget kök med en anställd utbildad kokerska som lagar bra och näringsrik mat från grunden. Barnen får på så vis känna doften, stanna till vid köket och prata om mat (eller annat) vilket bidrar till, enligt oss, en gemenskap och öppenhet som vi vill stå för. Kökets centrala

del gör att ett nära samarbete med pedagoger och barn ständigt utvecklas till syfte för ett demokratiskt perspektiv, där vi vill att inflytande ska ha en stor roll. Det är barnens vardag, och vi som förskolan (tillsammans med hemmet) har möjlighet att lägga grunden för en hållbar framtid. En grund för hur barnet växer upp och blir en stark människa med sunda vanor och värderingar. Ingen på vår förskola, varken barn eller vuxen, ska känna att deras åsikt inte är värd något! Det kan tyckas enkelt att få påverka, i detta fall, vad som de ska äta, men det är viktigt för barn att få påverka det som ligger dem nära, det som barnet kan greppa.

Förskoleåldern är en tid då barnen växer och utvecklas i snabb takt. Det är också en tid då matvanor och attityder till mat grundläggs. Förskolan ska tillhandahålla bra måltider så att barnen får i sig den energi och näring de behöver. Men förskolan har även en pedagogisk möjlighet att visa barnen vad som är bra mat, och på så sätt ge dem en grund för bra matvanor. (Livsmedelsverket s.4, Bra måltider i förskolan)

Samtal om mat förs ständigt i vår verksamhet och diskussion om varför vi äter är ett ständigt pågående projekt. I perioder mer på djupet då barnen fastnar för något eller att pedagogerna vill göra ett fördjupningsarbete med barnen.

Det yngsta barnet på förskolan kan inte berätta vad de önskar ska lagas för mat, men genom medvetna och närvarande pedagoger kan vi observera och förstå vad barnen tycker om och ta det till oss, samt i samtal med vårdnadshavare.

Hos oss på Torsholken har vi bord i verksamheten, alltså ingen matsal. Borden är till för möten och vi upplever att ett annat lugnt och fokus finns hos barnen när de sitter vid våra låga bord. All mat serveras upplagt i formor som vi ställer på bordet. Barnet kan se maten och alla barn uppmuntras att ta upp av maten själva i den mån de kan. Genom att pedagogerna är en aktiv aktör vid maten och äter och uppmuntrar barnen till att smaka på maten exempelvis genom lek, fantasi, matematik och så vidare, bidrar det till att matsituationen blir positiv. Vi tvingar inga barn att ta av allt eller äta upp sin mat om vi märker att barnet är färdigt. Dock hjälper vi barnen att förstå hur mycket mat som läggs upp på tallriken och att den maten man tar upp är tänkt att man ska äta. Vi vill, tillsammans med vår kokerska, få så lite svinn som möjligt främst ur ett **miljöperspektiv***. Pedagogen är hela tiden med och hjälper barnet och efterhand som barnet blir äldre och klarar mer själv, backar pedagogen i hjälpanDET och matsituationen blir mer en social stund.

***Med miljöperspektiv** menar vi att vi måste främja en hållbar utveckling vad det gäller bland annat mat. Vårt mål är att laga mat som är näringsrik och mättande med så lite svinn som möjligt. Det innebär inte att barnen får lite mat utan att vi har ett medvetet tänk kring hur mycket mat som lagas i förhållande till hur många som äter. Den mat som i vissa fall blir över, fryses in till kommande dagar med få barn.

Fysisk aktivitet – Utomhusvistelse

Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. När fysisk aktivitet, måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande. (Förslag till reviderad läroplan för förskola, 2017, s.6)

Förskolan når nästan alla barn, oberoende av social bakgrund och har därför unika förutsättningar att kompensera för ojämlikheter i barns hälsa.

Hos oss förespråkar vi ett fysiskt aktivt liv. Genom fysisk aktivitet tränas barnet på sin koordination, bygger muskler, utvecklar sina förmågor, ökar koncentrationsförmågan, skapar glädje med mera.

Utomhusvistelsen är en stor del av vår verksamhet. Barn tenderar att röra mer på sig då de är utomhus då de fria ytorna uppmuntrar till bland annat aktiv rörelse. Genom att vi är utomhus, ofta större delen av vår dag förebygger vi även sjukdomar samtidigt som barnen får uppleva naturen och det kreativa lärandet. Vår utomhusmiljö är alltid under en pågående process där bland annat föräldrar bjuds in till att ge idéer och genom våra fixardagar (en gång per år) och då få möjlighet att hjälpa till att utforma vår gård.

Grön Flagg

Grön flagg är en del av stiftelsen Håll Sverige rent och ett program som hjälper lärare och pedagoger på skolor och förskolor att väcka upptäckarglädje kring hållbarhetsfrågor hos barn och unga.

Det är viktigt för alla att bidra till en hållbar utveckling och en global sammanhållning.

Torsholken har varit med i Grön flagg sedan 2012 och arbetar aktivt året runt med olika teman samt utvecklingsområden inom dessa. De teman vi arbetat med och blivit certifierade för är:

- NÄRMILJÖ- återvinning, förskole gården, allemansrätten, trygghet
- LIVSSTIL OCH HÄLSA- jaget, vänskap, vårda vår miljö, mat, vila, rörelse
- VATTENRESURSER- vattnets betydelse, vattnets kretslopp, säkerhet vid vatten
- DJUR I VÅR NATUR – pågående Grön Flaggprojekt (startade höstterminen 2017)

När ett område, en så kallad Grön Flagg-resa har rapporterats och godkänts får man ett certifikat som bevis att vi uppfyllt kraven för området. Detta innebär dock inte att man slutar arbeta aktivt med detta, utan resorna (som de kallas) finns med hela tiden i vårt arbete på Torsholken. En Grön Flagg "resa" innehåller planer, läroplanskopplingar, foton och berättelser om det vi jobbar med. Denna resa kan vårdnadshavarna följa via ABBUM som är vårt interna digitala dokumentationssystem.

Det är tillsammans med barnen som ett nytt område väljs. Då presenteras olika områden och barnen får sedan diskutera och rösta vilket område som de vill arbeta med. Det är alltid på avdelningen för barn som är 3-5 år som väljer område. De yngsta barnen får vänta och får möjlighet att påverka efterhand som de blir äldre. De yngsta barnen arbetar också med det valda temat fast i mindre omfattning och anpassat utifrån deras ålder.

I vår Grön flagg resa finns dessutom 17 globala mål för ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och alla länder ska medverka för att de uppnås till 2030. Därför kommer vi också fylla i de mål som vi ser att vårt arbete berör och inkluderar.

För att vi pedagoger ska inspireras och få idéer för vårt Grön flagg arbete med barnen så medverkar Grön flagg ansvarig på nätverksträffar samt tar fram nytt relevant pedagogiskt material.

Utöver det aktiva Grön flagg arbetet med de olika utvecklingsområdena är vi också aktiva på nationella aktiviteter såsom skräpplockardagar.

Ansvarig för Grön Flagg är: Åsa Gahlin

Giftfri förskola

Naturskyddsföreningen

Att vara en hälsofrämjande förskola innebär för oss att vi inte enbart ser till fysisk aktivitet och näringsrik och bra mat, utan även hur vi ser på de material vi har i verksamheten. Plast, särskilt plast av äldre slag ska vi undvika. I köket finns inget plast då vi noga har sållat ut allt. Dock har vi fortfarande plastglas och plasttallrikar när vi äter utomhus (vid lunch bukar vi använda porslin). Vi har diskuterat detta och menar på att genom att vi kontinuerligt byter ut vår plastservis och ser till att köpa med rätt stämplar, undviker vi att barnen och vuxna får i sig farliga kemikalier som viss plast avger, särskilt vid uppvärmning. Stämplar som vi tittar efter är de som finns med i Naturskyddsföreningens Rapport *Giftfri förskola*.

Allt går inte att ha helt giftfritt, men vid inköp av material tittar vi ofta på vilken märkning sakerna har, vi diskuterar och försöker bilda oss en uppfattning om det vi köper är relevant för oss och om det går i linje med att vara ett hälsosamt material till en hälsofrämjande förskola.

Vi ser gärna att vi återvinner material och använder det flera gånger i vår verksamhet, men vi ser noga över vilket material vi återvinner. Här har vi vid flera tillfällen blivit erbjudan gamla datorer och telefoner som barnen kan få leka med. Efter att vi tagit del av rapporten Giftfri Förskola som lyfte fram hur farliga kemikalier (speciellt flamskyddsmedel) dessa saker innehåller, bestämde vi att barnen på vår förskola får använda annat material. Detta gäller även gamla väskor och dockor som tyvärr avger mycket gift.

Vi ser hellre att vi inte har allt för mycket material och använder gärna naturen och dess kreativa material som en stor del i vår verksamhet. Detta eftersom vi vill främja ett utforskande och intresseväckande lärande.

Att vara hälsosam har olika aspekter och det är viktigt att vi tar dessa med oss i diskussion kring hur vi på bästa sätt ska undvika att barnen får i sig gifter. Att tvätta händer regelbundet minskar risken för barnen att

få i sig farliga ämnen som satt sig på deras händer (från exempelvis damm som kan innehålla kemiska partiklar). Vi har även sett över vad vi använde för tvål och vad vi använder för att tvätta vid blöjbyten. I första hand har vi svanen märkta tvål och försöker att ha även parfymfria. Vid blöjbyten används tvättilappar och tvätt kräm. Våtservetter finns men används sparsamt och endast vid behov. Dessa är såklart Svanen märkta.

Maten: Vi har alltid inslag av ekologisk mat och på sommaren odlar vi egna grönsaker, men även köper även från gårdar i vår närhet. Barnen blir delaktiga i detta och på sätt blir det ett naturligt samtal om vad vi äter och varför.

Även val av hur mycket kött vi använder har reducerats och barnen erbjuds vegetarisk mat 2-3 gånger i veckan för att främja hållbara matvanor.

Vår teoretiska utgångspunkt kopplat till läroplanen

Det är svårt att bestämma att vi enbart arbetar utifrån en viss lärandeteori då det många gånger pendlar mellan olika teorier då vi bemöter olika barn i deras lärande. Barn har olika förutsättningar och behov och det är därför viktigt att vi ser dessa olikheter som ett komplement och tillgodoser deras möjligheter till utveckling och lärande. Vår undervisning tar sin utgångspunkt i vissa teorier men det innebär inte att vi enbart arbetar med dessa utan mer att de utgör den större delen av vår undervisningspraktik på förskolan. Torsholkens förskola tar sin avstamp i det **konstruktionistiska perspektivet**, som menar att vi alla är en del av något och tillsammans både utvecklas vi och skapar olika sammanhang, olika diskurser, beroende på vem som ingår i det. Alltså kan samma lek i ta sin avstamp i samma grund men ta olika diskurser beroende på vilka barn och vuxna som är där den dagen, den stunden, vilka referensramar som förs in i leken och så vidare.

Ett konstruktivistiska synsätt utgår från att kunskap, liksom verkligheten – världen, människorna och samhället – är något föränderligt och i ständig tillblivelse, något som vi alla är delaktiga att omskapa. Kunskap ses som något som med nödvändighet är skiftande och föränderligt som uppstår och förändras i möten med andra människor och miljöer och som något som förhandlas fram gemensamt i olika lokala diskursiva sammanhang. (skolverket, Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan, s.21,)

Torsholkens förskola arbetar mycket med miljön och menar att den postkonstruktivistiska synen på att sakerna, det vill säga att materialen i sig inbjuder barnet till möten mellan barnet och saken, som i sin tur kan skapa olika lärsituationer utan att andra barn och vuxna är en del av just den stunden.

Vårt synsätt är att allt hänger ihop och är en del av något och det går därför inte att särskilja saker till ett specifikt ändamål.

Utifrån våra inbjudande miljöer och medvetna och inspirerande pedagoger drivs olika projekt fram. Vi har en projekterande syn på vårt arbete, det vill säga att vi utgår från barnen och för fram olika projekt utifrån vad som leks, sägs, skapas och så vidare. Vi tror också på att det sociala sammanhanget har stor betydelse för att barnen kan lära av varandra. Vi lär av varandra och tillsammans, men det är även viktigt att barn får tid att få vara själva om de är i behov av det.

Allt handlar om att se möjligheter med det som görs i verksamheten och skapa en mening för barnet. Det är pedagogens uppgift att lotsa barnet vidare i sina tankar för ett fördjupat projektarbete.

Hur vi arbetar utifrån vår tolkning av läroplanen

Torsholken är en förskola som står för samhörighet. Hos oss ska alla komma och få utvecklas utifrån sina egna behov och förutsättningar och alla ska bli lika mycket respekterade. Varje barn som kommer till Torsholken ska få känna sig trygg, sedd, och känna att det är en del av ett sammanhang.

Hos oss arbetar vi med **Pedagogisk dokumentation** som grund i vårt val av arbetsätt och den Pedagogiska dokumentationen ligger till grund för vårt systematiska kvalitetsarbete. Det är ett arbetsätt som gör det möjligt för pedagogerna att genom observationer och dokumentationer fånga barnens tankar och handlingar med andra barn, med miljön, med vuxna och utmana dem vidare. Vi vill försöka förstå vad barnet tänker, vad barnet gör och vilka frågeställningar som barnet har. Det är ett reflekterande och analyserande arbetsätt som både involverar barnen i att bli delaktiga i sina lärprocesser och reflektioner, samt att få påverka dessa. Vårt mål med detta val av arbetsmetod är även att ge en möjlighet för hemmet att bli delaktiga och komma med tankar och idéer kring det faktiska arbetet och de processer som sker på förskolan. Genom vårt digitala dokumentationssystem Abbum kan föräldrarna följa sina barn och vad de gör på förskolan, reflektera över deras barns lärande, samt få möjlighet att kommentera och ge förslag på vidare arbete.

Olika teman kan bildas utifrån vad barnen är intresserade av. Dessa teman kallar vi för projekt och de kan pågå så länge barnen är intresserade och pedagogerna kan driva och fördjupa utvecklingen i arbetet. Genom att vi har just ett projekterande arbetsätt gör att barnen får möjlighet att fördjupa sina kunskaper inom de projekt som uppstår. Vi utgår från barnens nyfikenhet att söka och erövra kunskaper, deras intresse för det som sker och händer runt omkring dem. Pedagogerna fångar upp barnens frågeställningar och det är utifrån dessa som projekt ofta uppstår. Om det är ett tema som presenteras från pedagogerna är det ändå barnens nyfikenhet och frågeställningar som utformar projektet. Här är vi noga med att alla ska kunna komma till tals och få vara delaktiga (de som är involverade).

Vi verkar alla tillsammans för att möta barnen på bästa sätt. Varje arbetslag har ett extra ansvar för en barngrupp där de observerar, dokumenterar, reflekterar och analyserar olika processer hos barnen för att utveckla utbildningen och omsorgen i verksamheten. Arbetslagen har 2-3h/vecka till att ha ett kollegialt reflekterande och planerande. Varje förskollärare har ytterligare 2h/vecka till att se över det systematiska kvalitetsarbetet samt att föra den pedagogiska undervisningen framåt med kvalitet. Med undervisning i förskolan menas de medvetna frågeställningar och pedagogiska dokumentationer som leds av en pedagog (med en förskollärare som ansvarar). En gång i månaden träffas alla anställda för att gemensamt reflektera, analysera, diskutera och utveckla verksamheten.

Genom att vi varje år har valt att välja ut prioriterade utvecklingsområden fördjupar vi våra kunskaper ytterligare. BRUK är ett skattningssystem framtaget av skolverket som vi använder för att få en fördjupning i vilka områden som vi behöver arbeta ytterligare med. Vi använder även våra dokumentationer och analyser som grund för att välja utvecklingsområde. Dessa utvecklingsområden ska ses som en fördjupning av något och såklart arbetar vi med våra styrdokument som helhet.

Det är viktigt att ha ett medvetet förhållningssätt där varje pedagog är en handledare som verkar tillsammans med barnen. Det är pedagogernas uppgift att lyssna på barnen, förstå barnen och möta barnen i det som intresserar och utvecklar dem. Vi är alla olika och det ska ses som en enorm tillgång på förskolan. Genom ett lågaffektivt bemötande kan vi lyssna in barnet, förstå barnet och låta barnet få växa och känna tilltro till sin egen förmåga och låta barnet att utveckla sin identitet, sin möjlighet att vara en samhällsmedborgare som kan göra egna och reflekterande ställningstaganden.

Målet med vårt arbetssätt är att:

- Se varje barn och ge barnet förutsättningar för att utvecklas och må bra
- Utmana varje barn i sitt lärande
- Ge barnet möjlighet till att stärka sin självkänsla för att utvecklas till en aktiv samhällsmedborgare som kan göra sunda val och värderingar
- Skapa en trygghet för varje barn och en lust att vara på förskolan
- Att skapa förutsättningar för att varje barn ska vilja lära, utforska och leka
- Låter varje barn vara en del av ett demokratiskt klimat och få möjlighet att påverka sitt eget lärande
- Ser till att varje barn ges möjlighet att utvecklas utifrån förskolans läroplan och dess strävansmål
- Att varje barn ska bli bemött med respekt
- Att varje barn ska få ställa frågor och hypoteser kring olika saker och få dessa frågor och hypoteser besvarade utifrån vårt utforskande arbetssätt
- Att varje barn får möjlighet till en hälsosam vardag för att utvecklas och kunna göra egna hälsosamma val i sitt vuxna liv.
- Genom att vara en engagerad och medveten pedagog kunna inspirera barnet till att vilja utforska och lära.
- Genom att leken får ta stor plats på förskolan utvecklar barnen sina sociala förmågor, bearbetar sina erfarenheter, lär sig turtagning, utvecklar sin kreativitet och fantasi, utvecklar sin empatiska förmåga med mera.
- Ge barnet möjlighet att både vara i ett socialt sammanhang men även få möjlighet att individuellt upptäcka och lära
- Att genom vårt fokus på hälsa ha väl avvägt med fysisk aktivitet, vila och bra mat

Hur når vi målen?

- Genom den Pedagogiska dokumentationen; dokumentation, reflektion, analys och planering av undervisningen där barnen är en del av reflektionen
- Genom medvetna och engagerade pedagoger som är nyfikna på att förstå barnet och lyssna in deras frågor och funderingar
- Genom att vara en lyhörd pedagog se möjligheter och hjälpa barnet vidare i sitt lärande
- Genom att ha tilltro till att varje barn kan och hitta vägar för att nå varje barn för att skapa trygghet och ett lustfyllt lärande
- Genom att använda det kollegiala reflekterandet för att bättre förstå och inspirera varandra till att skapa de bästa förutsättningarna för varje barn
- Genom att dela upp barnen i avdelningar/grupper för att skapa möjlighet till att barnen får en lugn och ett rogivande lärande
- Lyssna in barnets intressen och behov

Vår pedagogiska miljö och dess möjligheter

Vi ser på vår miljö som en del i förskolans förlängda arm i arbetet med lärande och att skapa trygghet. Vi vill ha en miljö som inbjuder till lek och fantasi. Kontinuerligt ser vi över våra miljöer, inomhus och utomhus för att främja att ett lustfyllt lärande kan ta form och ge barnen möjligheter att utvecklas utifrån sina intressen, frågeställningar, utveckling och behov. Det ska finnas utrymme för både socialt lärande och individuellt. Miljöerna, väl anpassade utifrån den avdelning som är i fokus, ska även ge en möjlighet för barn och pedagoger att arbeta utifrån ett utforskande synsätt på lärande. Genom våra miljödokument ser vi över vår miljö utifrån läroplanen för förskola och gemensamt reflekterar över våra miljöer med fokus på inomhusmiljön. Vår utomhusmiljö är vårdnadshavarna en stor del av att påverka dess utformning genom att vi en gång om året bjuder in till en Fixardag där de har möjlighet att ge förslag och vara delaktiga i utformningen.

Målet med vår miljö är att:

- Ge möjligheter för barnet till att undersöka
- Inspirera barnen till lek, projekterande, utforskande
- Genom en organiserad och lätt tillgänglig miljö utmana barnen vidare i deras lek och utforskande

Hur når vi målen?

- Genom att observera, reflektera och analysera vår miljö
- Att vi använder oss av våra miljödokument för att utveckla och säkra vår lärandemiljö
- Att vara öppen och nyfiken på att skapa nya miljöer om behovet finns

Se mer i vår mall för miljödokument kring hur vi arbetar för att fastställa att vår pedagogiska miljö uppfyller läroplanens mål.

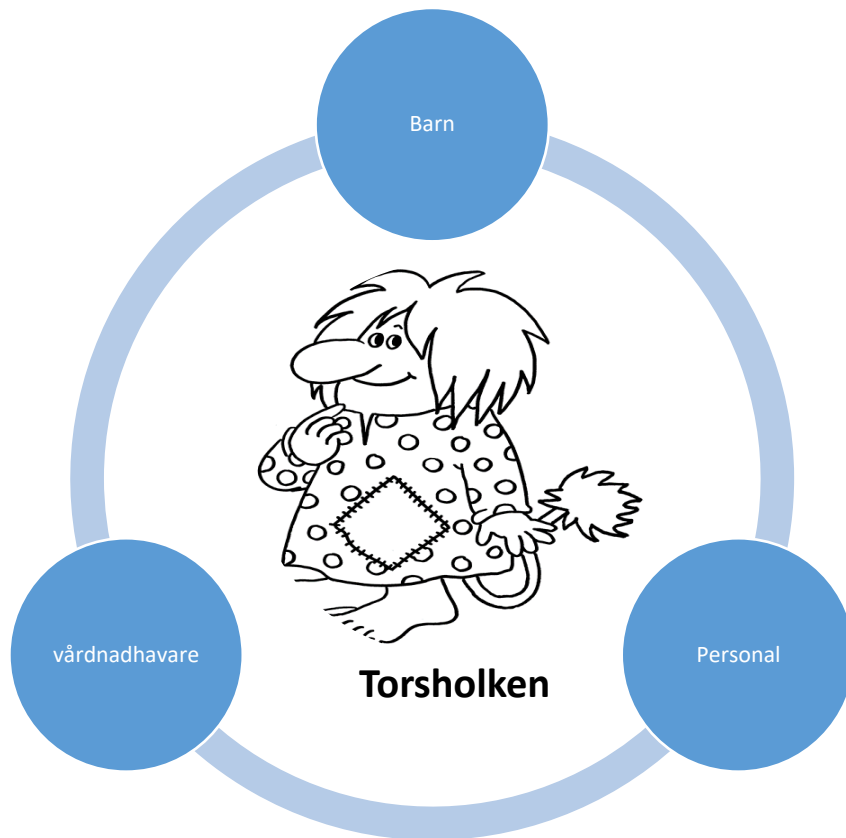

***Tillsammans skapar vi vår förskola
Torsholken***

Förskola och hem

För oss är det viktigt att hemmet känner att de är välkomna in i vår verksamhet. Barnen tillbringar stor del av sin dag på förskolan och det är viktigt för oss att vårdnadshavarna, som är huvudansvariga för barnet, är en del av den. Hemmets olikheter ser vi som en norm tillgång till att ha en verksamhet som accepterar och värnar om allas lika rätt till att utvecklas utifrån sitt eget jag. Genom samarbete med hemmet kan vi bredda våra vyer för att skapa en förskola där alla, oavsett kön, könstillhörighet, sexuell läggning, religion, funktionsnedsättning och Vi vårt digitala dokumentationssystem kan vårdnadshavare följa sitt barns lärande och utveckling samt få möjlighet att vara en del av den och komma med förslag och idéer kring lärandet. Som förskola har vi ett väldigt viktigt uppdrag att se till att varje barn som kommer till oss mår bra, blir sedd och får utvecklas utifrån sina förmågor och intressen. Genom en öppen dialog med vårdnadshavarna kan vi tillsammans skapa de bästa förutsättningarna för ett livs långt och lustfyllt lärande.

Målet med samverkan mellan förskola och hem är:

- Att vårdnadshavare ges möjlighet till inflytande över deras barns utveckling och lärande
- Att ha en öppen dialog för att främja ett gott samarbete och ge barnet förutsättningar för att vilja utforska och lära
- Att vårdnadshavare känner sig välkomna på förskolan
- Att vårdnadshavare känner att deras barn får de stöd och utmaningar som de är i behov av
- Att vårdnadshavare har möjlighet att ta del av vårt hälsoarbete med att vara en förskola som värnar om en hållbar framtid

Målen uppnås genom att:

- Daglig dialog med vårdnadshavare vid lämning och hämtning
- Abbum som är vårt digitala dokumentation- och närvarohanteringssystem
- Utvecklingssamtal som erbjuds en gång per år (möjlighet finns att få 2 gånger per år om vårdnadshavarna önskar detta)
- Föräldramöte som äger rum en gång om året, ofta i början av höstterminen
- Föräldraråd (vårdnadshavare som är föräldrarådsrepresentanter väljs vid föräldramötet varje år). Till föräldrarådet kan vårdnadshavare vända sig ifall de är i behov av att framför något man inte vill ta direkt med förskolan.
- Fixardag som äger rum under vårterminen. Då får föräldrar och förskola komma med olika förslag på vad som behöver göras, främst i vår utomhusmiljö.
- Genom inskolningsmöten, inskolning och uppföljningssamtal
- Uppmärksammar och tar tillvara på olika traditioner
- Tar tillvara på familjers mångfald och olikheter och likheter och ser det som en tillgång i vår förskola
- Försöker skapa samhörighet mellan förskolan och hemmets traditioner
- Genom månadsbrev som pedagogerna på respektive avdelning skriver
- Allmän information via Abbum (ibland mail)
- Via att vårdnadshavarna har tillgång till verksamhetsvisionen, likabehandlingsplan och miljödokument via hemsidan

Ansvarsfördelning hos personalen

Förskollärarens roll

En förskollärare har enligt läroplan för förskola samt skollagen ansvar för den undervisning som bedrivs. Den ska vara utvecklande och analyserande. På en enhet måste det finnas minst en förskollärare. Förskolan får lov att anställa annan personal utöver förskollärare, men de ska ha relevant och adekvat utbildning eller erfarenhet så att barns utveckling och lärande främjas. (Skollagen 3§)

Planering och genomförande

Torsholkens förskola är uppdelad i två avdelningar. En avdelning med barn från 1-3år och en av delning för barn 3-5år. Dessa barn är sedan indelade i mindre grupper med ansvariga pedagoger för varje grupp. Förskollärarens roll blir alltså att styra arbetet med de målstyrda processerna och se till att de dokumenteras och följs upp på ett, för förskolan, kvalitetssäkrat sätt. Förskolläraren ska vara väl insatt i förskolan Torsholkens systematiska kvalitetsarbetet och ska ta fram underlag för arbetslaget så att detta arbete är möjligt att följa.

Inskolning

Förskollärare ansvarar för att introduktion med barn och vårdnadshavare utgår från trygghet och förtroende mellan förskolans personal och barn och vårdnadshavare.

Utvecklingssamtal

Förskolläraren ska ansvara för att utvecklingssamtalen sker utifrån förskolan mål och riktlinjer med relevant innehåll. Fast anställd personal får hålla i utvecklingssamtal men det är förskollärarens ansvar att de görs på ett fullgott sätt. Förskolechefen tar fram riktlinjer för utvecklingssamtalen.

Förskollärare har ett särskilt ansvar, i den verksamhet som personalen genomför gemensamt, för att läroplanens mål uppfylls och att de målinriktade arbetet främjar varje barns utveckling och lärande. En legitimerad förskollärare har ansvar för den undervisning hon eller han bedriver. Därför bör förskollärare planera och analysera hur undervisningen utmanar och stimulerar barns utveckling och lärande. Det kan till exempel handla om att planera och analysera hur arbetssätt och förhållningssätt påverkar barnens lek, utveckling och lärande. Det får anses ligga i en legitimerad förskollärares yrkesroll att utifrån sina kunskaper tolka de nationella målen.

I ett professionellt arbetssätt ligger att kunna avgöra hur undervisningen bäst bedrivs i förhållande till en viss barngrupp och fånga tillfällen som dyker upp att knyta an till, till exempel i barnens lek.

Barnets självkänsla och identitet utvecklas i samspel med andra barn och vuxna. Det är därför viktigt att det i barngruppen skapas förutsättningar för det enskilda barnet att ingå i relationer med andra barn och med personalen. Förskolan kan ha bättre förutsättningar för måluppfyllelse när undervisningen utifrån läroplanen pågår på olika sätt under hela dagen.

En del av förskolans måluppfyllelse handlar om att medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Det språkliga lärandet blir bäst när språket används i meningsfulla sammanhang i vardagen, till exempel i lek. Viktiga faktorer är personalens förhållningssätt och kunskaper. Barnens förutsättningar att utveckla sina språk påverkas i hög grad av attityder De möter och vilken språklig stimulans de får. Ett förhållningssätt som kännetecknas av nyfikenhet, öppenhet och

en vilja att ta reda på mer om barnets språk påverkar barnets möjligheter till att utveckla sina språk. (Skolverket, Måluppfyllelse i förskolan, Skollagen kapitel 8 § 10 avsnitt 2.2., Läroplan för förskola, Lpfö98, reviderad 2016)

Arbetslagets roll

Arbetslaget har som uppgift att dokumentera, planera, analysera, reflektera och föra arbetet vidare utifrån styrdokument för förskola (läroplan samt skollag). Arbetslaget ska, utifrån valt arbetssätt, och i samråd med förskollärare driva arbetet med barnen framåt. Det ska vara utvecklande och analyserande.

Planering och genomförande

Hela arbetslaget arbetar för att skapa ett tryggt och välmående klimat i barngruppen. Det är förskolläraren som har ansvar för att allt arbete sker enligt de nationella målen men hela arbetslaget ansvarar för att arbetet bedrivs med utveckling och lärande i fokus, utifrån ett analyserande arbetssätt.

Inskolning

Hela arbetslaget ska se till att introduktion med barn och vårdnadshavare utgår från trygghet och förtroende. Förskolläraren har ansvar att detta sker på ett adekvat sätt utifrån förskolans val av inskolningssätt. En öppenhet för att alla barn är olika är av vikt och inskolningen kan behöva anpassas utifrån det individuella barnet.

Utvecklingssamtal

Förskolläraren ska ansvara för att utvecklingssamtalen sker utifrån förskolans mål och riktlinjer med relevant innehåll. Fast anställd personal får hålla i utvecklingssamtal men det är förskollärarens ansvar att de gör på ett fullgott sätt. Förskolechefen tar fram riktlinjer för utvecklingssamtalen.

Kokerska

I köket har vi en anställd kokerska som står för all tillagning av mat samt planering och beställning av mat. Att vara kokerska på Torsholken innebär att man har ett medvetet förhållningsätt utifrån näringsrik och hållbar mat som främjar den globala hälsan. Målet är att göra barnen medvetna om vad vi äter och varför. Pedagogerna tillsammans med vår kokerska driver därför olika matprojekt tillsammans med barnen.

Förskolechefens roll

Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. (skollagen §9 kap.2)

Förskolechefen är den person som styr de organisatoriska förutsättningarna och följer upp förskolans mål och kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska utformas av förskolechef så att verksamheten tillsammans med de anställda kan dokumenteras och följas upp för kvalitetssäkring.

Förskolechefen har som uppgift att se till att det finns anställd personal med rätt utbildning och kompetens och ska se till att barngrupp i förhållande till anställda är väl avvägt. Miljöns utformning ska vara väl anpassad utifrån den barngrupp som förskolan har. Förskolechefen ska se till att förutsättningar för en god miljö finns.

Förskolechefen ska också se till att de anställda får rätt introduktion samt rätt till fortbildning och tid för dokumentation, planering, analys och reflektion för att kunna utveckla verksamheten och utveckla undervisningen med barnen. Det är förskolechefen som bestämmer det arbetssättet för förskolan (Pedagogisk dokumentation) som ger möjlighet att de anställda arbetar med målen i styrdokumentet där barnen får möjlighet till aktivt inflytande. Även inskolningsmetod, föräldrasamverkan, samverkan mellan förskola och skola ska ses över av förskolechefen så att det sker på ett kvalitetssäkrat sätt.

På Torsholken förskola har förskolechefen även ansvar för förskolans profil och likabehandlingsplan, arbetsmiljön, krishantering, brandsäkerhet, kö och antagning av barn, de ekonomiska förutsättningarna (i samråd med styrelsen), anställning av personal, lönerrevision (i samråd med styrelsen), medarbetarsamtal, arbetsschema och vikarieanskaffning.

Källor som använts som underlag för Torsholkens handlingsplan

Skolverket, *Skollagen 2010:800*

Skolverket, *Läroplan för förskola, reviderad 2016*

Skolverket, *Måluppfyllelse för förskolan, Skolverkets allmänna råd med kommentarer*

Skolverket, *Systematiskt kvalitetsarbete- för skolväsendet, Skolverkets allmänna råd med kommentarer*

Skolverket, *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan – Pedagogisk dokumentation*

Livsmedelsverket, *Bra måltider i skolan*

Naturskyddsföreningen, *Operation giftfri förskola – tips till förskolor och föräldrar*

Ohlsson Anders, (2015), *Utomhuspedagogik – Utveckling och lärande i naturen*